

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять (семінарських) занять
для студентів на тему:

**«Складання індивідуального плану санації ротової порожнини у дітей.
Диференційна діагностика та вибір методу лікування карієсу в тимчасових
і постійних зубах. Сучасні ремінералізуючі засоби, пломбувальні матеріали:
вибір та застосування в дитячій стоматології»**

Навчальна дисципліна: «Дитяча терапевтична стоматологія»
Напрямок підготовки Стоматологія
Спеціальність 221 Стоматологія

Кафедра дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних
захворювань

Завідувач кафедри, д.мед.н., професор О. В. Савичук

Укладач, д.мед.н., професор С. Ф. Любарець

Затверджено на методичній нараді кафедри 7 жовтня 2024 р., протокол № 4.

Затверджено ЦМК зі спеціальності «Стоматологія» 18 грудня 2024 р., протокол
№ 3.

2024

Тема заняття: «Складання індивідуального плану санації ротової порожнини у дітей. Диференційна діагностика та вибір методу лікування карієсу в тимчасових і постійних зубах. Сучасні ремінералізуючі засоби, пломбувальні матеріали: вибір та застосування в дитячій стоматології».

Компетенції.

Загальні компетенції:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність застосовувати знання у практичній діяльності;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися англійською мовою;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції спеціальності:

- спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;
- спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень;
- спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани;
- спроможність планувати та проводити заходи з профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області дитини;

- спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у осіб дитячого віку при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області;
- спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції;
- спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області;
- спроможність ведення нормативної медичної документації;
- спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів дитячого віку із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Мета дидактична: розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях і в процесі самостійної роботи та спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу по темі заняття, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Обладнання: стоматологічні установки, наконечники, бори, інструменти основного стоматологічного набору, предметні скельця, паперові пластинки для замішування, пломбувальні матеріали, засоби для фінішної обробки пломб, ремінералізуючі засоби, аплікатори, фантоми з тимчасовими та постійними зубами (за умови відсутності пацієнтів), полімеризаційний прилад, захисні предмети для роботи з полімеризаційним приладом (захисні окуляри, щитки, тощо).

План та організаційна структура заняття.

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час
Підготовчий етап	1. Організаційні заходи. 2. Постановка навчальних цілей та мотивація. 3. Контроль СРС під час підготовки до практичного заняття. 4. Контроль вихідного рівня підготовки студентів: а) тестовий контроль 2-го рівня; б) індивідуальне усне опитування за темою: - складання індивідуального плану санації порожнини рота у дітей різного віку; - діагностика, диференційна діагностика карієсу тимчасових і постійних зубів на різних етапах їх розвитку; - вибір методу лікування карієсу тимчасових і	$\alpha=2$	1. 3 хв. 2. 2 хв. 3. 15 хв. 4. 45 хв.

	постійних зубів у дітей.		
Основний етап	Формування професійних навичок та вмінь щодо складання індивідуального плану санації ротової порожнини у дітей різного віку, проведення стоматологічного обстеження дитини, діагностики та диференційної діагностики карієсу зубів у дітей, вибору методу лікування карієсу в залежності від етапу розвитку тимчасових/постійних зубів.	$\alpha=3$	135 хв.

Підсумковий етап	<p>1. Тестовий контроль кінцевого рівня знань студентів.</p> <p>2. Підведення підсумків заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичного; - практичного; - організаційного. <p>3 Домашнє завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опрацювання учбової літератури за темою заняття (основної та додаткової); - вказівки до заповнення робочого зошита. 	$\alpha=3$	<p>1. 15 хв.</p> <p>2. 5 хв.</p> <p>3. 5 хв.</p>
-------------------------	--	------------	--

Основні терміни теми.

Термін	Визначення
Санація ротової порожнини	Комплекс заходів, який включає лікування неускладненого та ускладненого карієсу зубів, видалення зубів, що не підлягають лікуванню, лікування захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.
Карієс зубів	Патологічний процес, що розвивається після прорізування зубів і характеризується демінералізацією та руйнуванням твердих тканин з подальшим утворенням дефекту у вигляді каріозної порожнини.

<p>Міжнародна система визначення й оцінки карієсу (The International Caries Detection and Assessment System (ICDAS))</p>	<p>Клінічна бальна система, що дозволяє виявляти та оцінювати активність карієсу. Розроблена для використання при проведенні епідеміологічних та клінічних досліджень, в клінічній практиці.</p>
<p>Метод індукованої лазером флюоресценції</p>	<p>Метод, який застосовується для діагностики фісурного карієсу. Реалізований зокрема в приладах «Kavo Diagnodent», «Kavo Diagnodent Pen» (KaVo Dental, Germany). Принцип роботи приладів ґрунтується на аналізі оптичних властивостей тканин зуба під час опромінювання їх імпульсним лазерним випромінюванням з довжиною хвилі 655 нм і потужністю 1 мВт.</p>
<p>Метод глибокого фторування емалі (Knappvost A. (1998, Germany))</p>	<p>Метод, що передбачає хімічне утворення високодисперсного фтористого кальцію із середнім діаметром частинок 50 ангстрем в результаті реакції компонентів на поверхні зуба, завдяки чому вони глибоко проникають у ділянки демінералізованої емалі і сприяють її ремінералізації.</p>
<p>ART (Atraumatic Restorative Treatment)</p>	<p>Методика лікування карієсу тимчасових зубів за допомогою ручного препарування (некротомії) каріозної порожнини емалевим ножом чи екскаваторами різних розмірів з подальшим пломбуванням склоіономерним цементом.</p>
<p>ITR (Interim Therapeutic Restorations)</p>	<p>Методика лікування карієсу у разі неможливості здійснення традиційного препарування та пломбування порожнин (зазвичай у маленьких дітей або некооперативних</p>

	<p>пацієнтів), яка полягає у видаленні каріозно-змінених тканин зуба за допомогою ручних або (за можливості) ротаційних інструментів і тимчасовому пломбуванні каріозних порожнин традиційним або гібридним склоіономерним цементом (як спосіб відтермінувати остаточне реставраційне лікування).</p>
<p>Хіміко-механічне видалення каріозного дентину</p>	<p>Метод, що включає попереднє хімічне розм'якшення дентину за допомогою гелю (суміш амінокислот (глутамінова кислота, лейцин, лізин), 0,95% розчин натрію гіпохлориту, еритрозин) та подальшу екскавацію ручними інструментами за допомогою набору «Carisolv» (Sweden).</p>
<p>Метод профілактичного пломбування (Preventive Resin Restoration, PRR)</p>	<p>Метод, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> -мінімальне препарування каріозної порожнини (видалення лише уражених карієсом тканин зуба без розширення на схили горбів); -пломбування каріозної порожнини відповідно до її глибини; -герметизацію неуражених фісур (інвазивну або неінвазивну); -флюоризацію емалі зуба.
<p>Метод інфільтрації карієсу (Infiltration Concept, або ICON)</p>	<p>Метод лікування гострого початкового карієсу, що передбачає: 1) видалення з поверхні каріозного вогнища поверхневого шару емалі за допомогою кислоти; 2) дегідратацію та просочування (інфільтрацію) висотекучим полімерним матеріалом. Результат: пори в емалі заповнені полімерною смолою, вогнище демінералізації емалі – «законсервоване».</p>

Рекомендована література

Основна:

1. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Т.1. 2-е видання. /Л.О. Хоменко, Ю.Б. Чайковський, Н.І. Смоляр [та ін.]; за ред. Л.О. Хоменко – Київ: Книга Плюс, 2016. – С. 64 – 199.

Додаткова:

1. Duggall M., ·Gizani S., ·Albadri S., et al. Best clinical practice guidance for treating deep carious lesions in primary teeth: an EAPD policy document. *European Archives of Paediatric Dentistry*. 2022; 23:659–666. <https://doi.org/10.1007/s40368-022-00718-6>
2. Kaya E., Yildirim S. The effects of pediatric dentifrices with different types of fluoride on the color change of restorative materials. *Eur Oral Res*. 2022 Jan 1; 56(1): 42–48.
3. Chaitali H., Umesh H. Recent advancements in materials in pediatric restorative dentistry. *International Journal of Oral Health Sciences*; 2022; 12(1): 3-7. DOI: 10.4103/ijohs.ijohs_28_21
4. Neuhaus K., Lussi A. *Management of Dental Emergencies in children and adolescents*. Wiley Blackwell. 2019. <https://content.e-bookshelf.de/media/reading/L-12879168-84a3049935.pdf>
5. Limeback H., Enax J., Meyer F. Biomimetic hydroxyapatite and caries prevention: a systematic review and meta-analysis. *Can J Dent Hyg*. 2021; 55: 148-59.
6. Lardani L., Derch G., Marchio V., Carli E. One-year clinical performance of activa™ bioactive-restorative composite in primary molars. *Children* 2022; 9: 433. <https://doi.org/10.3390/children9030433>
7. McDonald and Avery's *Dentistry for the child and adolescent: Eleventh Edition*. /

Dean, Jeffrey A.; Jones, James; Walker Vinson, La Quia A. – Elsevier Inc., 2022; 109–215, 227–239, 250–264.

8. Verma S., Chaitra TR., Nigam D., Hari R. Biomimetic materials in pediatric dentistry: A review article. *Biological and Pharmaceutical Sciences*. 2023; 23(01): 67–75. DOI: <https://doi.org/10.30574/gscbps.2023.23.1.0136>

Інформаційні ресурси:

1. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
2. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/smd_869_23052024.pdf
3. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/2023_kn-kariyes-tymchasovyh-zubiv.pdf
4. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/smd_435_14032024.pdf